

حضرت سیدہ الفاطمیہؑ مکارم سیرت

۴۴۴۳

تہذیب و تنظیم:

سعید داوودی

فهرست نویسی پیش از انتشار: توسط انتشارات امام علی بن ابی طالب

سرشناسه: مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵.

عنوان قراردادی: تفسیر نمونه. برگزیده

عنوان و نام پدیدآور: زن در تفسیر نمونه: برگرفته از تفسیر نمونه / مؤلف ناصر مکارم شیرازی و همکاران؛ تهیه و تنظیم: سعید داودی

مشخصات نشر: قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۷۱۲ ص.

شابک: 978-964-533-187-8

وضعیت فهرست نویسی: فیفا.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیر نویس.

موضوع: زنان در قرآن

موضوع: زنان - جنبه های قرآنی

موضوع: تفاسیر شیعه - قرن ۱۴

شناسه افیس: ۱۳۹۲، سعید گردآورنده.

رده بندی کتابخانه: ۱۳۹۲ ۱۴ ۷۰۴/۹۸/۹۸ BP

[۷۰۴ ت ۹۸/۹۸ BP]

رده بندی دیویی: ۲۹۷ ۱۷۹

ناشر برتر

پایگاه بین المللی کتاب تهران

زن در تفسیر نمونه

برگرفته از تفسیر نمونه

مؤلف: آیت الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران

تهیه و تنظیم: سعید داودی

تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

صفحه و قطع: ۷۱۲ صفحه / وزیری

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳

چاپخانه: سلیمانزاده

ناشر: انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۳-۱۸۷-۸

قم - ابتدای خیابان شهدا - کوی آمار (۲۲) - پلاک ۱۵

تلفن: ۳۷۷۳۲۲۷۸ دورنگار: ۳۷۸۴۰۰۹۹

www.imamalipub.ir

قیمت: ۲۲/۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۲۳ مقدمه حضرت کیت الله العظمی مکارم شیرازی (دامت برکاته)
۲۷ پیشگفتار
۲۹ شیوه تحقیق و تنظیم

بخش اول سرگذشت غمبار زنان / ۳۵

۳۷ فصل اول: زن در جاهلیت
۳۹ خشم از تولد دختر
۳۹ تفسیر: آنجا که تولد دختر ننگ بود
۴۱ نکته‌ها:
۴۱ ۱. چرا فرشتگان را دختران خدا می دانستند؟
۴۲ ۲. چرا عرب جاهلی دختران را زنده به گور می کشیدند؟
۴۵ ناخشنودی از دختر
۴۶ تفسیر
۴۸ کشتن فرزندان از ترس فقر
۴۸ تفسیر
۴۹ خشم و اندوه از شنیدن تولد دختر
۵۰ تفسیر: چگونه ملائکه را دختران خدا می خوانید؟
۵۴ به کدامین گناه کشته شدند؟
۵۴ تفسیر
۵۵ نکته: زنده به گور کردن دختران

۵۷ فصل دوم: زن در دیگر اقوام
۵۹ سرگذشت دردناک زنان در طول تاریخ

بخش دوم: تلاش قرآن برای احیای جایگاه زن / ۶۱

- فصل اول: زن در برابر مرد ۶۳
- گفتار اول: جایگاه انسانی زن در قرآن ۶۵
- مرحله نوین در زندگی زن ۶۵
- خلقت زن و مرد از گوهر واحد ۶۶
- تفسیر ۶۷
- نقش اسلام در احیای ارزش مقام زن ۶۸
- گوهر مشترک ۷۱
- تفسیر: مه شمارا از نفس واحدی آفرید ۷۱
- گفتار دوم: جایگاه معنوی و هدایت پذیری زن در قرآن ۷۳
- ارزش یکسان معنوی مرد و زن ۷۳
- شان نزول ۷۳
- تفسیر: نتیجه برابری انسان ۷۴
- نکته: ارزش معنوی مرد و زن ۷۵
- خطاب یکسان به آدم و حوا ۷۷
- تفسیر: وسوسه های شیطانی در لباس های دلپذیر ۷۸
- توبه مشترک آدم و حوا ۸۲
- تفسیر: بازگشت آدم به سوی خدا ۸۲
- حیات طیبه در انتظار زن و مرد مؤمن ۸۳
- تفسیر ۸۳
- برابری مرد و زن ۸۴
- صفات مشترک معنوی زن و مرد و پاداش آنان ۸۵
- شان نزول: ۸۵
- تفسیر: شخصیت و ارزش مقام زن در اسلام ۸۶
- نکته: مساوات مرد و زن در پیشگاه خدا ۹۰
- پاداش و کیفر مشترک زن و مرد ۹۱
- تفسیر: نتیجه دیگر فتح المبین ۹۱
- پاداش مشترک مردان و زنان مؤمن ۹۴
- تفسیر: بگذارید ما هم از نور شما استفاده کنیم ۹۵
- گفتار سوم: جایگاه حقوقی زن در قرآن ۱۰۱
- اول: حقوق برابر زن و مرد ۱۰۱
- حق تصمیم گیری زن درباره ازدواج ۱۰۱

۱۰۱	شأن نزول:.....
۱۰۲	تفسیر: شکستن یکی دیگر از زنجیرهای اسارت زنان
۱۰۴	اصل ارث بری
۱۰۴	شأن نزول:.....
۱۰۵	تفسیر: گام دیگری برای حفظ حقوق زن
۱۰۶	دفاع از حقوق زنان
۱۰۷	تفسیر: باز هم حقوق زنان
۱۰۸	حق امر به معروف و نهی از منکر
۱۰۹	تفسیر: نشانه‌های مؤمنان راستین
۱۱۲	دفاع از زنان اشدامن
۱۱۳	تفسیر: محاربات تهمت
۱۱۵	نکته‌ها:.....
۱۱۵	۱. معنی «رمی» در آیه چیست؟
۱۱۵	۲. چهار شاهد چرا؟
۱۱۶	۳. شرط مهم قبولی توبه
۱۱۷	۴. احکام قذف
۱۱۹	دفاع یکسان از زن و مرد
۱۱۹	تفسیر:.....
۱۲۰	دوم: حقوق متفاوت زن و مرد
۱۲۰	تفاوت در قصاص
۱۲۱	آیا خون مرد رنگین تر است؟
۱۲۲	مساوات یا عدالت
۱۲۳	تفاوت زن و مرد در شهادت
۱۲۳	تفاوت زن و مرد در ارث
۱۲۴	شأن نزول:.....
۱۲۵	تفسیر: سهام ارث
۱۳۰	نکته‌ها:.....
۱۳۰	۱. ارث یک حق طبیعی است
۱۳۱	۲. ارث در میان ملل گذشته
۱۳۳	۳. چرا ارث مرد دو برابر زن است؟
۱۳۵	۴. ارث برادران و خواهران
۱۳۶	۵. توجه به چند نکته دیگر

- ۱۳۷ تساوی‌ها و تفاوت‌ها و رمز و راز آن
- ۱۳۸ شأن نزول:.....
- ۱۳۸ تفسیر: تساوی مرد و زن در کسب.....
- ۱۴۰ نکته‌ها:.....
- ۱۴۰ این تفاوت‌ها برای چیست؟.....
- ۱۴۱ ۱. تفاوت‌های ساختگی.....
- ۱۴۱ ۲. تفاوت‌های واقعی.....
- ۱۴۱ ۳. جامعه به منزله یک پیکر.....
- ۱۴۳ حقوق مالی متفاوت زن و مرد.....
- ۱۴۳ شأن نزول:.....
- ۱۴۴ تفسیر استفتاء در مورد کلاله.....
- ۱۴۷ گفتار چهارم: - بیگانه اجتماعی زن در قرآن.....
- ۱۴۷ تفسیر: شرایط بیعت زن.....
- ۱۴۹ نکته‌ها:.....
- ۱۴۹ ۱. رابطه بیعت زنان با شخصیت اسلامی آنها.....
- ۱۵۰ ۲. ماجرای بیعت هند هم‌سر ابراهیم غفیان.....
- ۱۵۳ فصل دوم: زن در لباس همسر (حقوق و مسئولیت‌ها).....
- ۱۵۵ زن و مرد لباس یکدیگر نهند.....
- ۱۵۵ شأن نزول:.....
- ۱۵۶ تفسیر.....
- ۱۵۸ ایمان شرط نخست همسرگزینی.....
- ۱۵۹ شأن نزول:.....
- ۱۵۹ تفسیر: ازدواج با مشرکان ممنوع است.....
- ۱۶۰ نکته‌ها:.....
- ۱۶۰ ۱. فلسفه تحریم ازدواج با مشرکان.....
- ۱۶۱ ۲. مشرکان چه اشخاصی هستند؟.....
- ۱۶۲ ۳. این آیه منسوخ نشده است.....
- ۱۶۲ ۴. تشکیل خانواده باید با دقت و مطالعه باشد.....
- ۱۶۳ حقوق و مسئولیت متقابل همسران.....
- ۱۶۳ حق و وظیفه جدایی ناپذیرند.....
- ۱۶۴ مهریه همسر.....

- ۱۶۵ تفسیر: چگونگی ادای مهر
- ۱۶۹ تعدّد زوجات
- ۱۷۰ شأن نزول:
- ۱۷۰ تفسیر: ازدواج با دختران یتیم
- ۱۷۳ نکته‌ها:
- ۱۷۳ ۱. منظور از عدالت درباره همسران چیست؟
- ۱۷۴ ۲. تعدّد زوجات یک ضرورت اجتماعی
- ۱۷۸ ۳. آیا تعدّد ازواج ممکن است؟
- ۱۷۹ مهریه هدیه‌ای از روی محبت
- ۱۷۹ تفسیر: مهر زنان را به طور کامل بردازید
- ۱۸۰ نکته: مهر، ثبات پشتوانه اجتماعی برای زن
- ۱۸۲ معاشرت شایسته با همسر
- ۱۸۲ شأن نزول:
- ۱۸۳ تفسیر: باز هم دفاع از امور زنان
- ۱۸۵ پرداخت مهریه زنان به طور کامل
- ۱۸۵ شأن نزول:
- ۱۸۶ تفسیر: از مهریه همسر چیزی کم نبردارید
- ۱۸۸ ازدواج موقت
- ۱۸۸ تفسیر: حرمت ازدواج با زنان شوهردار
- ۱۹۲ نکته‌ها:
- ۱۹۲ ۱. ازدواج موقت در اسلام
- ۱۹۳ ۲. آیا حکم ازدواج موقت نسخ شده است
- ۱۹۷ ۳. ازدواج موقت، یک ضرورت اجتماعی
- ۱۹۹ ۴. ایرادهایی که بر ازدواج موقت می‌شود
- ۲۰۰ ۵. «راسل» و ازدواج موقت
- ۲۰۱ تمکین در امور زناشویی
- ۲۰۲ تفسیر: سرپرستی در نظام خانواده
- ۲۰۵ نکته: آیا اسلام اجازه تنبیه بدنی داده است؟
- ۲۰۶ تلاش برای جلوگیری از جدایی
- ۲۰۶ تفسیر: محکمه صلح خانوادگی
- ۲۰۷ نکته: امتیازات محکمه فامیلی
- ۲۰۸ گذشت از پاره‌ای حقوق برای حفظ زندگی

- ۲۰۹ شأن نزول:.....
- ۲۰۹ تفسیر: صلح بهتر است
- ۲۱۱ عدالت میان همسران
- ۲۱۱ تفسیر: عدالت، شرط تعدّد همسر
- ۲۱۴ نکته:.....
- ۲۱۴ آیا تعدّد زوجات ممنوع است؟
- ۲۱۵ حکم ازدواج با زنان اهل کتاب
- ۲۱۵ تفسیر: ازدواج و خوردن غذای اهل کتاب
- ۲۱۹ همسر مایه آرامش
- ۲۱۹ تفسیر: همراهِ یک نعمت بزرگ
- ۲۲۱ نکته‌ها:.....
- ۲۲۱ ۱. منظور از «زوجه» کیست؟
- ۲۲۴ ۲. یک روایت جعلی و معروف
- ۲۲۴ همسر انسان از جنس او
- ۲۲۵ تفسیر:.....
- ۲۲۵ تأمین نیازهای جنسی تنها در محدودهٔ زواج
- ۲۲۶ تفسیر:.....
- ۲۲۷ نکته: همسر دائم و موقت
- ۲۲۸ حکم اتهام به همسر
- ۲۲۹ شأن نزول:.....
- ۲۳۰ تفسیر: مجازات تهمت به همسر
- ۲۳۲ نکته‌ها:.....
- ۲۳۲ ۱. چرا حکم قذف در مورد دو همسر تخصیص خورده؟
- ۲۳۳ ۲. برنامهٔ مخصوص «العان»
- ۲۳۴ ۳. جزای محذوف در آیه
- ۲۳۵ کبوتر با کبوتر
- ۲۳۵ تفسیر: نوریان مر نوریان را طالبند
- ۲۳۵ نکته‌ها:.....
- ۲۳۵ ۱. «خییثات» و «خییثون» کیانند؟
- ۲۳۷ ۲. آیا این یک حکم تکوینی است یا تشریحی
- ۲۳۷ ۳. پاسخ به یک سؤال
- ۲۳۸ ازدواج آسان

- ۲۳۹ تفسیر: ترغیب به ازدواج آسان
- ۲۴۴ نکته‌ها:
- ۲۴۴ ۱. ازدواج یک سنت الهی
- ۲۴۷ ۲. منظور از جمله «وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَ إِمَانِكُمْ» چیست؟
- ۲۴۸ ازدواج مایه آرامش و سبب مودت و رحمت
- ۲۴۸ تفسیر
- ۲۵۰ نکته: پیوند محبت دو همسر
- ۲۵۱ همسرانی عاشق شوهر
- ۲۵۱ تفسیر
- ۲۵۲ همسرانی عاشق شوهر
- ۲۵۲ همسران زیبای بهشتی
- ۲۵۳ همسرانی شایسته
- ۲۵۳ باز هم همسران بهشتی
- ۲۵۵ امان از دست همسر و فرزندان بد
- ۲۵۵ شأن نزول:
- ۲۵۶ تفسیر: اموال و فرزندان و سیله؛ مانند شما هستند
- ۲۵۷ همسر شایسته
- ۲۵۷ تفسیر:
- ۲۵۸ نکته: اوصاف همسر شایسته
- ۲۵۸ توجه به نیازهای معنوی خانواده
- ۲۵۹ تفسیر: خانواده خود را از آتش دوزخ نجات دهید
- ۲۵۹ نکته: تعلیم و تربیت خانواده
- ۲۶۱ پاسخ به نیازهای جنسی فقط از طریق مشروع
- ۲۶۱ تفسیر: بخش دیگری از ویژگی‌های بهشتیان
- ۲۶۲ زوجیت در خلقت بشر
- ۲۶۳ تفسیر:
- ۲۶۳ نکته: نظام جنسیت در جهان بشریت
- ۲۶۴ زوجیت در خلقت بشر
- ۲۶۴ تفسیر:
- ۲۶۵ هم سن و سالی همسران
- ۲۶۵ تفسیر:

۲۶۷	فصل سوم: زن در قامت مادر (حقوق و مسئولیت‌ها).....
۲۶۹	حق شیردهی.....
۲۶۹	تفسیر: هفت دستور درباره شیر دادن نوزادان.....
۲۷۴	اهمیت نیکی به پدر و مادر.....
۲۷۵	نیکی به پدر و مادر.....
۲۷۵	تفسیر: توحید و نیکی به پدر و مادر.....
۲۷۷	دقت فوق‌العاده در احترام به پدر و مادر.....
۲۷۸	نکته: احترام پدر و مادر در منطق اسلام.....
۲۸۱	اهمیت مقام مادر.....
۲۸۱	مقام مادر.....
۲۸۳	مرز اطاعت از پدر و مادر.....
۲۸۴	شان نزول:.....
۲۸۴	تفسیر: برترین رخصت نسبت به پدر و مادر.....
۲۸۶	نکته: نیکی به پدر و مادر.....
۲۸۷	نیکی به مادر و مرز اطاعت از والدین.....
۲۸۸	تفسیر.....
۲۹۱	یادی از رنج مادر.....
۲۹۲	تفسیر: ای انسان، به مادر و پدر نیکی کن!.....
۲۹۶	نکته‌ها:.....
۲۹۸	توجه به حقوق پدر و مادر.....
۲۹۹	پایمال‌کنندگان حقوق پدر و مادر.....
۳۰۰	دعا برای پدر و مادر.....
۳۰۰	تفسیر.....

بخش سوم: احکام مربوط به زنان / ۳۰۳

۳۰۵	حرمت مقاربت با زنان در عادت ماهیانه.....
۳۰۵	شان نزول:.....
۳۰۶	تفسیر: حکم زنان در عادت ماهیانه.....
۳۱۱	نکته‌ها:.....
۳۱۱	۱. رفتار اقوام پیشین با زنان.....
۳۱۲	۲. جمع بین طهارت و توبه.....
۳۱۲	حکم ایلاء.....

۳۱۳	تفسیر: مبارزه با یک رسم زشت جاهلی
۳۱۴	نکته‌ها:
۳۱۴	۱. ایلاء یک حکم استثنایی است
۳۱۵	۲. مقایسه حکم اسلام و دنیای غرب
۳۱۵	۳. اوصاف الهی در پایان هر آیه
۳۱۶	حکم عده زنان مطلقه
۳۱۶	تفسیر: عده یا حریم ازدواج
۳۲۱	نکته‌ها:
۳۲۱	۱. عده وسیله‌ای برای صلح و بازگشت
۳۲۱	۲. عده وسیله حفظ نسل
۳۲۲	طلاق زنان
۳۲۲	شان نزول:
۳۲۳	تفسیر: یازندگی را نشوید و تولد یا جدایی شایسته
۳۲۵	نکته‌ها:
۳۲۵	۱. لزوم تعدد مجالس طلاق
۳۲۶	۲. مفتی اعظم اهل تسنن و نظر شیعه در مسأله طلاق
۳۲۶	۳. مرزهای الهی
۳۲۷	احکام طلاق
۳۲۷	شان نزول:
۳۲۸	تفسیر: جدایی مشروط
۳۲۹	نکته: مُحلّل یک عامل بازدارنده در برابر طلاق
۳۳۱	احکام طلاق
۳۳۲	تفسیر: باز هم محدودیت‌های دیگر طلاق
۳۳۴	عده و فوات
۳۳۴	تفسیر: خرافاتی که زنان را بیچاره می‌کرد
۳۳۹	بخشی دیگر از احکام طلاق
۳۳۹	تفسیر: بخش دیگری از احکام طلاق
۳۴۲	نکته: آیا این آیه نسخ شده است؟
۳۴۴	شرایط شهادت بر فحشای زن
۳۴۴	تفسیر: شهادت بر فحشا
۳۴۸	روش سهل و ممتنع قوانین کیفری اسلام
۳۴۹	حکم ازدواج با همسران پدر

- ۳۴۹ شأن نزول:.....
- ۳۵۰ تفسیر: ازدواج با همسر پدر ممنوع.....
- ۳۵۱ زنان محارم.....
- ۳۵۱ تفسیر: تحریم ازدواج با محارم.....
- ۳۵۶ حکم زن و مرد زناکار.....
- ۳۵۶ تفسیر: حدّ «زانی» و «زانیه».....
- ۳۶۰ نکته‌ها:.....
- ۳۶۰ ۱. مواردی که حکم زنا اعدام است.....
- ۳۶۰ ۲. - را زانی مقدم ذکر شده؟.....
- ۳۶۰ ۳. - معانات در حضور جمع چرا؟.....
- ۳۶۱ ۴. حدّ زانی تا چه بوده است؟.....
- ۳۶۲ ۵. افراط تقریب در اجرای حدّ ممنوع!.....
- ۳۶۲ ۶. شرایط تحریم زنا: زانی و زانیه.....
- ۳۶۳ ۷. فلسفه تحریم زنا.....
- ۳۶۳ حکم اتهام به زنان پاکدامن.....
- ۳۶۴ تفسیر.....
- ۳۶۶ احکامی درباره پوشش زنان.....
- ۳۶۷ شأن نزول:.....
- ۳۶۸ تفسیر: مبارزه با چشم چرانی و ترک حجاب.....
- ۳۷۳ نکته‌ها:.....
- ۳۷۳ ۱. فلسفه حجاب.....
- ۳۷۶ ۲. خرده گیری‌های مخالفان حجاب.....
- ۳۷۹ ۳. استثناء وجه و کفین.....
- ۳۸۰ ۴. منظور از «نساءهن» چیست؟.....
- ۳۸۰ ۵. تفسیر جمله «أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ».....
- ۳۸۱ ۶. تفسیر «أُولَى الْإِرْتَبَةِ مِنَ الرِّجَالِ».....
- ۳۸۲ ۷. کدام اطفال از این حکم مستثنا هستند.....
- ۳۸۲ ۸. چرا عمو و دایی جزء محارم نیامده‌اند؟.....
- ۳۸۳ ۹. هرگونه عوامل تحریک ممنوع.....
- ۳۸۳ ورود به استراحتگاه والدین و حکم حجاب زنان سالخورده.....
- ۳۸۴ تفسیر: آداب ورود به استراحتگاه خصوصی پدر و مادر.....
- ۳۸۸ نکته‌ها:.....

۳۸۸ ۱. فلسفه استیذان و مفسد عدم توجه به آن
۳۹۰ ۲. حکم حجاب برای زنان سالخورده
۳۹۲ بخشی دیگر از احکام طلاق
۳۹۲ تفسیر: گوشه‌ای از احکام طلاق و جدایی شایسته
۳۹۵ احکامی دیگر درباره پوشش زنان
۳۹۵ شأن نزول:
۳۹۶ تفسیر: اخطار شدید به مزاحمان و شایعه‌پراکنان
۳۹۸ احکام ظهار
۳۹۹ شأن نزول:
۴۰۰ تفسیر: «ظهار» یک عمل زشت جاهلی
۴۰۶ قسمتی از احکام ظهار
۴۰۸ حکم ازدواج زن مسلمان با اهل ذمه
۴۰۹ شأن نزول:
۴۱۰ تفسیر: جبران زیان‌های سدید و کفار
۴۱۵ احکامی درباره طلاق
۴۱۵ تفسیر: شرایط طلاق و جدایی
۴۱۹ نکته‌ها:
۴۱۹ ۱. «طلاق» منفورترین حلال‌ها
۴۲۱ ۲. انگیزه طلاق
۴۲۳ ۳. فلسفه نگه داشتن عده
۴۲۴ پاره‌ای دیگر از احکام طلاق
۴۲۴ تفسیر: یا سازش یا جدایی خداپسندانه
۴۲۸ بخشی دیگر از احکام طلاق
۴۲۸ تفسیر: احکام زنان مطلقه و حقوق آنها
۴۳۴ نکته‌ها:
۴۳۴ ۱. احکام «طلاق رجعی»
۴۳۴ ۲. خدا «تکلیف ما لا یطاق» نمی‌کند
۴۳۵ ۳. اهمیت نظام خانواده

بخش چهارم: زنان نمونه / ۴۳۷

۴۳۹ هاجر زنی فداکار
۴۴۱ مریم زنی نمونه

- ۴۴۲ تفسیر: عمران و دخترش مریم
- ۴۴۵ ادامه داستان مریم (ع)
- ۴۴۵ تفسیر: پرورش مریم در سایه عنایت الهی
- ۴۴۹ عظمت مریم و دعای زکریا (ع)
- ۴۵۰ تفسیر: زکریا و مریم علیهم السلام
- ۴۵۲ ادامه داستان حضرت مریم (ع)
- ۴۵۲ تفسیر: مریم بانوی برگزیده الهی
- ۴۵۴ ادامه داستان حضرت مریم (ع)
- ۴۵۵ تفسیر: سرپرستی مریم
- ۴۵۶ ادامه داستان حضرت مریم (ع)
- ۴۵۶ تفسیر: بشارت تولد مسیح
- ۴۵۹ ادامه داستان حضرت مریم (ع)
- ۴۵۹ تفسیر: چاره نجات من مسر فرزند می آورم؟!
- ۴۶۰ حضور حضرت فاطمه (س) ماجرای مباحله
- ۴۶۱ شأن نزول:
- ۴۶۲ تفسیر: مباحله با مسیحیار نجس
- ۴۶۳ نکته‌ها:
- ۴۶۳ ۱. دعوت به مباحله دلیل روشن حقیقت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله
- ۴۶۴ ۲. «مباحله» سند زنده‌ای برای عظمت صلی الله علیه و آله
- ۴۶۷ ۳. پاسخ به سؤال
- ۴۶۹ ۴. نوه‌های دختری، فرزندان ما هستند
- ۴۷۰ ۵. آیا مباحله یک حکم عمومی است؟
- ۴۷۱ جمعی از زنان مهاجر
- ۴۷۲ شأن نزول:
- ۴۷۳ مریم صدیقه
- ۴۷۳ تفسیر: مسیح فرستاده خدا بود
- ۴۷۴ بشارت به ساره
- ۴۷۴ تفسیر: فرازی از زندگی بت‌شکن
- ۴۷۹ سکونت هاجر در سرزمین سوزان
- ۴۸۰ تفسیر: بخشی دیگر از زندگی هاجر
- ۴۸۱ مریم زنی الهی و نمونه
- ۴۸۲ تفسیر: سرآغاز تولد مسیح

۴۸۴ نکته‌ها:
۴۸۴ ۱. منظور از روح خدا چیست؟
۴۸۵ ۲. «تمثیل» چیست؟
۴۸۶ ادامه داستان حضرت مریم
۴۸۶ تفسیر: مریم در کشاکش طوفان‌های زندگی
۴۸۹ نکته‌ها:
۴۸۹ ۱. مریم در لابه‌لای مشکلات ورزیده شد
۴۹۰ ۲. چرا مریم تقاضای مرگ از خدا کرد؟
۴۹۱ ۳. پاسخ به یک پرسش
۴۹۱ ۴. رویه سکوت
۴۹۲ ۵. یک هدای نیر و بخش
۴۹۳ ادامه داستان حضرت مریم
۴۹۴ تفسیر: مسیح در گاه‌بره سخن می‌گوید
۴۹۷ مادر و خواهر موسی <small>علیه السلام</small>
۴۹۸ تفسیر: چه خدای مهربانی
۵۰۴ مریم آیتی برای جهانیان
۵۰۴ تفسیر: مریم <small>علیها السلام</small> بانوی پاکدامن
۵۰۵ نکته‌ها:
۵۰۷ مریم آیه‌ای الهی
۵۰۷ تفسیر: آیتی دیگر از آیات خدا
۵۰۸ مادر موسی و همسر فرعون
۵۰۹ تفسیر: در آغوش فرعون!
۵۱۴ امداد الهی به مادر موسی
۵۱۵ تفسیر: بازگشت موسی به آغوش مادر
۵۱۹ دختران شعیب
۵۲۰ تفسیر
۵۲۳ ادامه قصه دختران شعیب
۵۲۴ تفسیر: موسی در خانه «شعیب»
۵۲۷ فاطمه زهرا <small>علیها السلام</small> و آیه تطهیر
۵۲۸ تفسیر
۵۳۰ نکته‌ها:
۵۳۰ ۱. آیه تطهیر برهان روشن عصمت

- ۵۳۱ ۲. آیه تطهیر درباره چه کسانی است؟
- ۵۳۵ ۳. آیا اراده الهی در اینجا تکوینی است یا تشریحی؟
- ۵۳۷ آسیه و مریم دوزن نمونه
- ۵۳۷ تفسیر
- ۵۴۰ ایثاری تحسین برانگیز
- ۵۴۱ شأن نزول:
- ۵۴۱ سندی بزرگ بر فضیلت اهلیت پیامبر ﷺ
- ۵۴۵ فاطمه مصداق خیر کثیر
- ۵۴۵ تفسیر: ما، تو خیر فراوان دادیم
- ۵۴۷ نکته: فاطمه و کوثر

نش پنجم: زنان ناشایست / ۵۴۹

- ۵۵۱ زن لوط زنی ناشایست
- ۵۵۱ تفسیر:
- ۵۵۲ توطئه زلیخا
- ۵۵۲ تفسیر: عشق سوزان همسر عزیز مصر
- ۵۵۷ رسوایی زلیخا
- ۵۵۷ تفسیر: طشت رسوایی همسر عزیز از بام فتاد
- ۵۶۱ نقشه همسر عزیز مصر
- ۵۶۱ زنان فاسد دربار
- ۵۶۲ تفسیر: توطئه دیگر همسر عزیز مصر
- ۵۶۸ نکته‌ها:
- ۵۶۸ ۱. تطمیع و تهدید
- ۵۶۹ ۲. ادعای بیجا
- ۵۶۹ ۳. چرا یوسف در جلسه زنان حضور یافت؟
- ۵۶۹ ۴. شرکاء جرم
- ۵۷۰ ۵. وابستگی مطلق
- ۵۷۱ اعتراف زنان خطاکار
- ۵۷۱ تفسیر: تبرئه یوسف از هر گونه اتهام
- ۵۷۵ نکته‌ها:
- ۵۷۵ ۱. نتیجه پاکدامنی
- ۵۷۵ ۲. شکست‌ها سبب بیداری

۵۷۶	هلاکت همسر لوط
۵۷۷	تفسیر: هیرو دیا و توطئه قتل حضرت یحیی <small>علیه السلام</small>
۵۷۹	همسر نوح میان غرق شدگان
۵۷۹	تفسیر:
۵۸۰	همسر لوط
۵۸۰	تفسیر:
۵۸۱	هلاکت همسر لوط
۵۸۲	تفسیر: آنجا که پاکدامنی عیب بزرگی است
۵۸۳	سرانجام همسر لوط
۵۸۴	تفسیر: این هم سرنوشت آلودگان!
۵۸۵	سرانجام همسر لوط
۵۸۶	تفسیر: سرزمین بلاد قرآن قوم در برابر شماست
۵۸۶	همسران نوح و لوط، زانی و زانیه است
۵۸۷	تفسیر:
۵۸۸	امّ جمیل همسر ابولهب
۵۸۹	شان نزول:
۵۹۰	تفسیر: بریده باد دست ابولهب!
۵۹۵	نکته‌ها:
۵۹۵	۱. باز هم نشانه دیگری از اعجاز قرآن
۵۹۵	۲. پاسخ به یک سؤال
۵۹۶	۳. همیشه نزدیکان بی بصیرت دورند!
۵۹۷	زنان و سوسه گر عزم شکن
۵۹۷	تفسیر:

بخش ششم: داستان‌هایی از زنان / ۵۹۹

۶۰۱	ماجرای امّ عقیل، بانوی صابر
۶۰۲	ملکه سبا و سلیمان
۶۰۲	تفسیر: داستان هدهد و ملکه سبا
۶۰۶	نکته:
۶۰۶	درس‌های آموزنده
۶۰۸	ادامه داستان ملکه سبا
۶۰۸	تفسیر: پادشاهان ویرانگرند

- نکته‌ها: ۶۱۳
۱. آداب نامه‌نگاری ۶۱۳
۲. آیا سلیمان دعوت به تقلید کرد؟ ۶۱۵
۳. اشارات پر معنی در ماجرای سلیمان ۶۱۵
۴. نشانه پادشاهان ۶۱۶
- ادامه داستان ملکه سبا ۶۱۷
- تفسیر: مرا با مال نفریبید ۶۱۷
- نکته‌ها: ۶۱۹
- ادامه داستان ملکه سبا ۶۲۰
- تفسیر: در یک چشم برهم زدن تخت او حاضر است ۶۲۰
- نکته‌ها: ۶۲۴
۱. پاسخ به چه سؤالی ۶۲۴
۲. قدرت و امانت دو امر مهم ۶۲۵
۳. تفاوت «علم من الكتاب» و «تسم الكتاب» ۶۲۵
۴. هذا من فضل ربی ۶۲۶
۵. آصف بن برخیا چگونه تخت او را حاضر ساخت؟ ۶۲۷
- ادامه داستان ملکه سبا ۶۲۸
- تفسیر: نور ایمان در دل ملکه سبا ۶۲۹
- نکته‌ها: ۶۳۳
۱. سرانجام کار ملکه سبا ۶۳۳
۲. یک جمع‌بندی کلی از سرگذشت سلیمان ۶۳۴

بخش هفتم: زنان پیامبر اکرم ﷺ / ۶۳۷

- ماجرای افک و رفع اتهام از همسر پیامبر ۶۳۹
- شان نزول: ۶۴۰
- تحقیق و بررسی ۶۴۳
- تفسیر: داستان پر ماجرای افک (تهمت عظیم) ۶۴۵
- ادامه ماجرای افک ۶۵۰
- تفسیر: اشاعه فحشا ممنوع ۶۵۱
- نکته‌ها: ۶۵۳
۱. اشاعه فحشا چیست؟ ۶۵۳
۲. بلای شایعه‌سازی ۶۵۵

- ۶۵۶ ۳. کوچک شمردن گناه
- ۶۵۷ مسئولیت سنگین همسران پیامبر
- ۶۵۷ شأن نزول:
- ۶۵۸ تفسیر: با سعادت جاودان، یازرق و برق دنیا
- ۶۶۲ نکته: چرا گناه و ثواب افراد با شخصیت مضاعف است
- ۶۶۴ همسران پیامبر و لزوم مراقبت از گفتار و رفتار خویش
- ۶۶۵ تفسیر: همسران پیامبر باید چنین باشند
- ۶۶۹ ماجرای ازدواج زینب
- ۶۷۰ شأن نزول:
- ۶۷۱ تفسیر: استسخنی بزرگ
- ۶۷۶ نکته: افسانه‌های دروغین
- ۶۷۹ زنانی که از دواج پیامبر با آنان حلال است
- ۶۷۹ تفسیر: با این زنان می‌توان از دواج کنی
- ۶۸۲ نکته‌ها:
- ۶۸۵ احکامی در چگونگی ارتباط پیامبر با همسرانش
- ۶۸۶ شأن نزول
- ۶۸۶ تفسیر: رفع یک مشکل دیگر از رسانی پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۶۸۹ نکته: آیا این حکم در حق همه همسران پیامبر صلی الله علیه و آله بود؟
- ۶۹۰ حکمی دیگر در ارتباط پیامبر با زنان
- ۶۹۰ تفسیر: یک حکم مهم دیگر در ارتباط با همسران پیامبر
- ۶۹۱ نکته‌ها:
- ۶۹۱ ۱. فلسفه این حکم
- ۶۹۲ ۲. روایات مخالف
- ۶۹۳ ۳. آیا قبل از ازدواج می‌توان به همسر آینده نگاه کرد؟
- ۶۹۴ احکامی ویژه درباره همسران پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۶۹۵ شأن نزول:
- ۶۹۶ تفسیر:
- ۷۰۱ احکامی دیگر خطاب به همسران پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۷۰۱ شأن نزول:
- ۷۰۲ تفسیر: مواردی که از این قانون حجاب مستثناست
- ۷۰۳ هشدار به برخی از همسران پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۷۰۴ شأن نزول:

- تفسیر: سرزنش شدید نسبت به برخی همسران پیامبر ﷺ ۷۰۶
- نکته‌ها: ۷۱۰
۱. اوصاف همسر شایسته ۷۱۰
۲. نارضایی پیامبر ﷺ از برخی همسران خود ۷۱۱

مقدمه حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (دامت برکاته)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشمندان اسلامی، پس از نزول وحی، با الهام از پیامبر ﷺ و راسخان در علوم الهی ﷺ، برای تبیین حقایق قرآنی تلاش گسترده‌ای انجام داده و به تفسیر و تبیین قرآن پرداخته‌اند، تا زوایای پنهان آیات را روشن سازند و فهم آن را همگانی نمایند، چرا که قرآن، نور، موعظه، شفا، ذکر، فرمان و برهان است.

در عصر ما نیز به تناسب نیازها، تلاش‌های - رخور تحسینی انجام شده، اما ورود شبهات از دنیای غرب و لزوم مراجعه تاز به قرآن برای پاسخ‌گویی به نیازهای زمانه، ما را بر آن داشت که تفسیری نو، با قلمی روان، با استعاره و ناظر به نیازمندی‌های روز بنویسیم. خوشبختانه اقبالی که از جلد‌های نخست تفسیر نمونه «صورت گرفت، ما را به ادامه کار دلگرم‌تر نمود. این تلاش‌ها که به همراه جمعی از نخبگان و دانشمندان حوزه علمی قم در مدت پانزده سال به ثمر نشست - بحمدالله - انتقال گسترده‌ای را در میان طبقات مختلف مردم به همراه داشت و به سرعت به خانه‌ها و کتابخانه‌های پژوهندگان و تشنگان معارف قرآنی راه یافت، به گونه‌ای که این تفسیر بارها تجدید چاپ شد و برخی از مجلدات آن تاکنون به چاپ شصتم رسیده است. همچنین این تفسیر به زبان‌های دیگر از جمله عربی و اردو به طور کامل ترجمه شده و مورد استفاده عالمان، خطیبان و محققان دیگر کشورها نیز قرار گرفته است، که همه این‌ها از برکت قرآن است.

شیوه‌ای دیگر در مطالعه قرآن - علاوه بر شیوه معمول که به صورت ترتیبی است - شیوه مطالعه موضوعی قرآن، همراه با تفسیر آن است. این شیوه ثمرات فراوانی دارد.

از جمله این‌که وقتی پژوهشگری مثلاً بحث شفاعت را در قرآن به صورت موضوعی دسته‌بندی کند، آیات آن را در کنار یکدیگر قرار دهد و به مطالعه آن‌ها بپردازد؛ این نوع نگاه، حقایق تازه‌ای را به روی او می‌گشاید و مشکلات و متشابهات قرآن را برای او حل می‌کند و پژوهشگر به جمع‌بندی منطقی دست می‌یابد. همین سبب شد که در میان معاصران، تفسیر موضوعی به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد، و ما نیز بر همین اساس، تفسیر موضوعی قرآن را با عنوان «پیام قرآن» در ۱۰ جلد و «اخلاق در قرآن» در سه جلد نوشته‌ایم.

بر همین اساس، می‌توان تفسیر نمونه را نیز به صورت موضوعی مورد مطالعه قرار داد و هر حدیث مربوط به یک موضوع را از آن استخراج و به صورت دسته‌بندی شده عرضه کرد؛ در این مسیر نیز - بحمدالله - تفسیر نمونه منبع جوشانی برای محققان گردید و موضوعات گوناگونی از آن جداگانه استخراج و چاپ شد. از جمله: «شرح و تفسیر لغات قرآن» بر اساس تفسیر نمونه، «قصه‌های قرآن» از تفسیر نمونه، «حج و حرمین شریفین» در تفسیر نمونه...

از کارهای تازه‌ای که در این باره می‌توانست مورد توجه قرار گیرد، مسائل مربوط به زنان در تفسیر نمونه است، اهمیت این کار از آن جهت است که دشمنان اسلام و آنها که از پیشرفت سریع اسلام نگران‌اند و آن را بحالت نافع مادی خود می‌بینند برای ضربه زدن به آن به روش‌های مختلفی متوسل می‌شوند. یکی از مهم‌ترین آنها خرده‌گیری بر اصول اسلام و ایجاد شبهه در احکام آن است. یکی از این مسائل «جایگاه زن در اسلام» می‌باشد که گاه آن را با ذهنیات و اوهام خود، می‌آمیزند؛ گاه به نسبت‌های ناروایی که دشمنان ما به ما داده‌اند متوسل می‌شوند و گاه با توسل به روش‌های گزینشی و انتخاب یک آیه از قرآن و به فراموشی سپردن سایر آیات، به شبهه‌افکنی می‌پردازند.

از آنجا که چنین تمام آیات مربوط به زن در قرآن مجید، در کنار یکدیگر، نشان می‌دهد که اسلام خدمت بزرگی به جامعه زنان و احیای شخصیت و حقوق آنها کرده است، گردآوری این آیات در یک مجموعه و ارائه تفسیر شفاف و زنده‌ای از آن، می‌تواند هم اوهام خیال‌با فان، هم نسبت‌های ناروای مغرضان و هم روش‌های انحرافی گزینشی ناآگاهان را بی‌اثر سازد.

این کار را فاضل ارجمند حجت الاسلام والمسلمین آقای سعید داودی تحت عنوان «جایگاه زن در تفسیر نمونه» انجام داده و تمام بحث‌هایی را که در ذیل آیات مربوط به زنان است از سراسر قرآن جمع‌آوری کرده و با روش بدیعی آنها را در بخش‌های مختلف قرار داده و به صورت منطقی عرضه کرده است.

چه خوب است آنها که می‌خواهند نظر اسلام را درباره جنس زن، حقوق و حرمت وی بدانند قبلاً به مطالعه این مجموعه بپردازند.

اینجانب امیدوارم که این مجموعه با ارزش، پاسخ‌گوی بسیاری از سؤالات باشد. رعایت امانتی که درباره عبارات تفسیر نمونه از سوی مؤلف صورت گرفته در خور تقدیر است موفقیت ایشان و همه خوانندگان عزیز را از خداوند خواهانم.

قم - حوزه علمیه

ناصر مکارم شیرازی

آذرماه ۱۳۹۲ - صفر ۱۴۳۵